

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočky Tábora ze dne 31.10.2006, sp. zn. 14 To 333/2006, ECLI:CZ:KSCB:2006:14.TO.333.2006.1

Číslo: 59/2007

Právní věta: Jednoroční prekluzivní lhůta stanovená v § 151 odst. 2 tr. ř. pro uplatnění nároku na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu - vyhlášky ČR MS č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, počíná obhájci, jehož ustanovení bylo opatřením soudu zrušeno, běžet ode dne, kdy mu toto opatření bylo soudem doručeno.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka Tábor

Datum rozhodnutí: 31.10.2006

Spisová značka: 14 To 333/2006

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Odměna ustanoveného obhájce

Předpisy: § 151 odst. 2 tr. ř.
§ 39 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka Tábor zamítl stížnost JUDr. L. D., advokátky AK T., proti usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 15 T 160/2003, v trestní věci odsouzeného K. B.

Z odůvodnění:

Shora označeným usnesením Okresního soudu v Táboře byl podle § 151 odst. 2, 3 tr. ř. zamítnut návrh JUDr. L. D., advokátky AK T., na přiznání odměny a náhrady hotových výdajů za obhajobu odsouzeného R. K. ve výši 134 504 Kč v trestní věci vedené u Okresního soudu v Táboře pod sp. zn. 2T 7/2003, neboť tento nárok zanikl.

Usnesení soudu I. stupně právní moci nenabylo, neboť v zákonem stanovené lhůtě proti němu podala JUDr. L. D. stížnost.

Stížnost napadenému rozhodnutí vytýká, že odporuje ustanovení § 151 odst. 2 tr. ř. a současně

nerespektuje právo obhájkyňě garantované čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, jakož i právo garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelka připomíná, že rozhodnutím Okresního soudu v Táboře ze dne 1. 9. 2003, sp. zn. 1 Nt 106/2003, byla ustanovena obhájkyňí obviněnému R. K. Rozhodnutím ze dne 4. 9. 2003 pověřila v předmětné trestní věci substitucí JUDr. I. D., advokáta se sídlem v T. Pověřený advokát činil v dané věci veškeré úkony, včetně korespondence mezi nyní již odsouzeným a obhájcem a mezi obhájcem a orgány činnými v trestním řízení. Stěžovatelka žádné úkony osobně neprováděla a o průběhu obhajoby byla pověřeným advokátem informována pouze tak, že byla informována o rozhodnutí soudů I. a II. stupně o vině a trestu. Poté, co jí bylo JUDr. I. D. sděleno, že věc je pravomocně ukončena rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočkou v Táboře ze dne 27. 2. 2006, vypracoval JUDr. I. D. vyúčtování nákladů nutné obhajoby, které potvrdila svým podpisem. Předmětné vyúčtování datované 29. 3. 2006 bylo doručeno Okresnímu soudu v Táboře dne 30. 3. 2006. Dále byla JUDr. I. D. informována, že s odsouzeným jedná o možnosti a podmínkách uplatnit mimořádné opravné prostředky, tj. dovolání a podnět ke stížnosti pro porušení zákona.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že do doby rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře, sp. zn. 14 To 251/848, nebyla informována o opatření Okresního soudu v Táboře ze dne 20. 12. 2004, kterým došlo ke zrušení ustanovení její osoby obhájkyňí odsouzeného.

Důvodem zrušení ustanovení obhájkyňí bylo propuštění obžalovaného z vazby, čímž zanikl důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř. Opatření o zrušení ustanovení obhájkyňí bylo spolu s vyrozuměním o termínu konání hlavního líčení doručeno na adresu sídla advokátní kanceláře dne 3. 1. 2005. Zásilku převzala H. M., sekretářka JUDr. I. D. Podle přiloženého vyjádření jmenované byly doručené listiny vloženy do knihy došlé pošty JUDr. I. D.

S ustanovení § 151 odst. 2, věta druhá, tr. ř. evidentně podle stěžovatelky vyplývá, že se v daném případě jedná o jednoroční subjektivní lhůtu, kdy obhájce může uplatnit svůj nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů. Běh subjektivní propadné lhůty v délce 1 roku tak počíná nikoli od skutečnosti směřující k zániku nutné obhajoby, ale teprve ode dne, kdy se obhájce fakticky dozvěděl, že jeho povinnost obhajovat skončila (usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci z 25. 8. 2002, sp. zn. 2 To 742/2004-190, publikované v časopise BULLETIN ADVOKACIE, ročník 2005, č. 1, strana 56).

Součástí opravného prostředku JUDr. L. D. je i její prohlášení, že se fakticky dozvěděla, že její povinnost obhajovat R. K. skončila při podpisu vyúčtování odměny a náhrady hotových výdajů obhájce ze dne 29. 3. 2006. Vzhledem k průběhu soudního řízení s obžalovaným, kdy byla o rozhodnutích soudu postupně informována JUDr. I. D., důvodně očekávala úhradu vyúčtované odměny a náhrady hotových výdajů, neboť předpokládala, že jednoroční prekluzivní lhůta začne běžet až dnem skončení trestního stíhání.

Z rozhodnutí Okresního soudu v Táboře, kterým byla ustanovena obhájkyňí obviněnému R. K., vyplývá, že se jednalo o případ nutné obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř., neboť obviněný R. K. byl vzat do vazby. V rozhodnutí se dále konstatuje, že ustanovení obhájce je omezeno trváním důvodů nutné obhajoby, tedy trváním vazby obviněného. Obviněný byl z vazby propuštěn na základě soudního příkazu ze dne 23. 4. 2004, ovšem opatření okresního soudu, kterým došlo ke zrušení ustanovení obhájce, bylo vyhotoveno až dne 20. 12. 2004, přičemž zásilka obsahovala i vyrozumění o termínu konání hlavního líčení. Soudní příkaz k propuštění obviněného z vazby jí tedy nebyl nikdy doručen.

Tato situace založila stav určité nejistoty, kdy není zřejmé, od kterého okamžiku běží roční propadná lhůta. Pokud se bude vycházet z rozhodnutí soudu o ustanovení obhájce, povinnost obhajovat skončila dnem propuštění obžalovaného R. K. z vazby. Prekluzivní lhůta pro uplatnění nároku tak mohla začít běžet dnem, kdy se dozvěděla, že obžalovaný R. K. byl z vazby propuštěn. O této skutečnosti se dosud oficiálně nedozvěděla. Opatření soudu ze dne 20. 12. 2004, kterým došlo ke zrušení jejího ustanovení obhájcem, jí z výše popsaných důvodů nebylo též fakticky doručeno.

Stěžovatelka upozornila na náleze Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. [IV. ÚS 167/05](#), ve kterém bylo konstatováno, že princip ochrany legitimního očekávání je pevně svázán s principy právního státu a plyne tedy z čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Ústavní soud připomenul, že sociální filozofie došla k závěru, že jsou-li nejisté hranice legitimních očekávání založených na zákonu, je nejistá i svoboda. Ochrana legitimního očekávání je proto integrální součástí vlády práva. Advokáti jsou proto důležitými aktéry systému vlády práva a obhájci jako kvalifikovaní oponenti obžaloby mají v liberálním právním státě nezastupitelné místo. I z tohoto hlediska je pak třeba interpretovat a aplikovat příslušná ustanovení trestního řádu, upravující nárok obhájce na odměnu a náhradu hotových výdajů.

Přílohou opravného prostředku JUDr. L. D. je čestné prohlášení H. M., bytem v B., ze dne 18. 10. 2006, kterým se podává, že tato osoba od 1. 10. 2004 do 30. 9. 2006 byla v pracovním poměru u JUDr. I. D., advokáta se sídlem v T., kde byla pracovníčně zařazena na funkci sekretářky. K jejím pracovním povinnostem patřilo mj. převzetí došlé pošty adresované jejímu zaměstnavateli. V uvedeném období byla JUDr. L. D., advokátkou též advokátní kanceláře, zmocněna k převzetí došlé pošty v případě její nepřítomnosti. Doručené dokumenty pak ukládala do knihy došlé pošty JUDr. I. D., event. do knihy došlé pošty JUDr. L. D. Podle pokynu JUDr. I. D. a za souhlasu JUDr. L. D. veškerou korespondenci, která se týkala trestních věcí a trestního řízení, bez ohledu na adresáta zásilky, zařazovala do knihy došlé pošty JUDr. I. D. Trestní věc p. R. K. vyřizoval korespondenčně pouze JUDr. I. D., který s ním též v sídle advokátní kanceláře několikrát jednal. Pokud je jí známo, JUDr. L. D. se s p. R. K. za její přítomnosti v advokátní kanceláři nikdy nesešla a nikdy jmenované nepředávala žádné dokumenty jeho se týkající. Dodejku Okresního soudu v Táboře 2 T 7/2003-606, kterým byly doručeny dne 3. 1. 2005 dokumenty ve věci p. R. K., opatřila svým podpisem s uvedením svého jména a na dodejku otiskla razítko JUDr. L. D. Vlastní dokumenty uložila do knihy došlé pošty JUDr. I. D.

S přihlédnutím k obsahu opravného prostředku a prohlášením H. M., taktéž i s odkazem na důvody popsané v nálezu Ústavního soudu ČR, sp. zn. [IV. ÚS 167/05](#), stěžovatelka navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a sám rozhodl tak, že stěžovatelce přiznává odměnu a náhradu hotových výdajů za obhajobu odsouzeného R. K. ve výši 82 664 Kč, tj. v rozsahu a ve výši podle usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 2 T 7/2003-829.

Krajský soud postupem podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal napadené usnesení a přezkoumal také zákonnost řízení, které usnesení předcházelo, přičemž dospěl k závěru, že stížnosti vyhovět nelze.

V ustanovení § 151 odst. 2 tr. ř. je uvedeno, že obhájce, který byl obviněnému ustanoven, má vůči státu nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu. Platí, že nárok je třeba uplatnit do jednoho roku ode dne, kdy se obhájce dozvěděl, že povinnost obhajovat skončila.

Z příslušného trestního spisu Okresního soudu v Táboře, sp. zn. 2 T 7/2003, bylo zjištěno, že JUDr. L. D. byla ustanovena obhájkyň R. K. na základě opatření Okresního soudu v Táboře ze dne 1. 9. 2003, sp. zn. 1 Nt 106/2003, neboť se jednalo o případ nutné obhajoby ve smyslu § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř. a obviněný nevyužil práva, aby si obhájce zvolil sám.

Rozhodnutím ze dne 4. 9. 2003 obhájkyň JUDr. L. D. pověřila v předmětné trestní věci substitucí

JUDr. I. D., advokáta se sídlem v T. Tento advokát, jak vyplývá z trestního spisu, konal v trestní věci dnes již odsouzeného R. K. veškeré úkony za JUDr. L. D. až do okamžiku, než jeho obhajobu převzal on sám na základě plné moci ze dne 11. 1. 2005.

Usnesením Okresního soudu v Táboře ze dne 7. 4. 2004, sp. zn. 2 T 7/2003-512, byl R. K. propuštěn z vazby na svobodu, přičemž toto rozhodnutí bylo adresováno JUDr. I. D., ačkoli mělo být správně doručeno JUDr. L. D. Zde stížnostní soud musí připustit, že ze strany soudu I. stupně došlo k pochybení. K faktickému propuštění R. K. z vazby však došlo až dne 23. 4. 2004 v 15.20 hod. O této skutečnosti existuje doklad založený ve spise.

S časovým odstupem bezmála 8 měsíců opatřením ze dne 20. 12. 2004 zrušil Okresní soud v Táboře opatření podle § 39 odst. 2 tr. ř. ustanovení JUDr. L. D. obhájkyň obžalovaného R. K. Tato písemnost soudu byla advokátní kanceláři JUDr. L. D. doručena dne 3. 1. 2005. Dodejka je opatřena razítkem JUDr. L. D., s podpisem osoby zásilku přejímající, a to H. M.

Tohoto dne, tedy 3. 1. 2005, se podle názoru stížnostního soudu JUDr. L. D. dozvěděla, že její povinnost obhajovat R. K. již skončila. Následující den, tedy 4. 1. 2005, začala obhájkyňi běžet jednoroční lhůta daná ustanovením § 151 odst. 2 tr. ř. k uplatnění nároku na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu. Pakliže obhájkyň JUDr. L. D. podala návrh na přiznání odměny a náhrady hotových výdajů za obhajobu R. K. až dne 30. 3. 2006, její nárok zanikl (lhůta prekluzivní).

Stížnostní soud se v daném, velmi specifickém případě zabýval velmi pečlivě všemi námitkami, které odeznely v opravném prostředku stěžovatelky, hodnotil její argumentaci a snahu o vysvětlení celé problematiky, v úvahu vzal i obsah čestného prohlášení H. M. Po pečlivém zhodnocení těchto námitek stížnostní soud dovodil, že rozhodnutí soudu I. stupně je nutno považovat za správné.

Nelze nevnímat, že stěžovatelka JUDr. L. D. má společnou advokátní kancelář se svým manželem JUDr. I. D. na adrese v T. V rozhodném období v případě nepřítomnosti obou advokátů přebírala poštovní zásilky od orgánů činných v trestním řízení jejich zaměstnankyně pověřená funkcí sekretářky, a to H. M. Pakliže tato osoba stvrzuje na dodejce dne 3. 1. 2005 převzetí opatření, kterým bylo zrušeno ustanovení JUDr. L. D. obhájkyň obžalovaného R. K., a tuto dodejku opatřuje i razítkem dané advokátky, pro příslušný soud tento doklad znamená, že zásilka je doručena adresátovi – konkrétně JUDr. L. D. Takovýto způsob doručování zásilek od orgánů činných v trestním řízení na adresu advokátních kanceláří je zcela běžný, zavedený.

V dané trestní věci povinnost JUDr. L. D. obhajovat dnes již odsouzeného R. K. zanikla zcela prokazatelně 3. 1. 2005 a z trestního spisu se v žádném případě nepodává, že by tato obhájkyň po tomto datu v trestní věci R. K. činila další úkony, neboť na základě plné moci udělené odsouzeným jeho obhajobu převzal JUDr. I. D.

Nebylo přistoupeno stížnostním soudem na tvrzení obhájkyň, že se fakticky dozvěděla, že její povinnost obhajovat odsouzeného R. K. skončila až při podpisu vyúčtování odměny a náhrady hotových výdajů obhájce dne 29. 3. 2006. Její předpoklad, že jednoroční prekluzivní lhůta začne běžet až dnem skončení trestního stíhání byl chybný a ve svém důsledku vedl k rozhodnutí, které učinil soud I. stupně. Ani obsah čestného prohlášení H. M. nevedl stížnostní soud k závěru, že by bylo nutno na rozhodnutí soudu I. stupně cokoli změnit.

Stížnostnímu soudu je známo, že problematikou prekluzivní lhůty se zabýval i Ústavní soud a ve svém rozhodnutí zaujal stanovisko k odměně advokátů a náhrady hotových výdajů za obhajobu, odpovídající principu ochrany legitimního očekávání.

Pokud na obsah tohoto rozhodnutí Ústavního soudu poukazuje stěžovatelka v opravném prostředku, je nutno připomenout, že toto rozhodnutí se zabývá poněkud odlišným problémem, který není totožný s předmětem rozhodování v dané trestní věci.